

...

תש"ף
2019-20

בארי BE'ERI
מכון SHALOM HARTMAN
שלום הרטמן INSTITUTE

בית הספר להוראת תרבות ישראל

כרמיאל | תל אביב

בארי BE'ERI

מכון SHALOM HARTMAN
שלום הרטמן INSTITUTE

בית הספר להוראת תרבות ישראל

כרמיאל | תל אביב

מוכן העניינים

בית הספר להוראת תרבות ישראל
מכתב פתיחה - ד"ר חנה פנחסי

שלוחת חל אביב

מכתב פתיחה - אשר אלבו
פרטי קשר
רשימת ימי הלימודים בשלוחה
מערכת הלימודים
פירוט הקורסים

שלוחת כרמיאל

מכתב פתיחה - יעל קרואל
פרטי קשר
רשימת ימי הלימודים בשלוחה
מערכת הלימודים
פירוט הקורסים

נהלי בית הספר
הנחיות לכתובת עבודות

שלום לכם מורים-תלמידים יקרים, חדשים וותיקים

אנחנו שמחים להגיש לכם את מידעון בית הספר להוראת תרבות ישראל של תכנית בארי לשנת תש"ף. החוברת שבידכם מאגדת את הפעילות שתיערך בשלוחות בית הספר להוראת תרבות ישראל בכרמיאל ובתל-אביב.

בעמודים הבאים תמצאו את התאריכון השנתי, מערכת השעות של כל המסלולים, פרטי המורים ותיאור הקורסים שכל אחד מכם ילמד. בתוך בניית התוכניות השונות לא שכחנו לרגע את המטרה: להעמיק זהות יהודית-ישראלית מגוונת ופלורליסטית בקרב צוותים חינוכיים, כלומר – אתם, תלמידים והקהילות השונות להן אתם שייכים.

תכנית ההכשרה שלנו למורים משלבת שלושה מרכיבים: אוריינות בתחומי הדעת של תרבות ישראל, הקניית כלים פדגוגיים ופיתוח דיאלוג מעמיק בשאלות של זהות, שייכות ואחריות למרחב היהודי-ישראלי. כל זאת תוך הדגשת הרלוונטיות של הידע הנרכש מעמדה פלורליסטית ודמוקרטית.

תכנית בארי מבקשת לאפשר לכם לייצר קהילה בית ספרית שבה מתקיימת שיחה על אודות יהדות עשירה, פתוחה, נוגעת ומתחדשת. קהילה כזו היא שתבטיח את שגשוגה של ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

אנו מודעים למאמץ הנדרש ממורים ללמוד תוך כדי הוראה ומשתדלים להיות ראויים למאמץ זה. אני מקווה שנצליח בכך.

אני מאחלת לכולנו שנת לימודים מעניינת, פוריה ופוקחת עיניים.

כל טוב,

חנה פנחסי

דנה בניון

מנהלת תכנית בארי
02-5675365

ד"ר חנה פנחסי

מנהלת בית הספר
להוראת תרבות ישראל
050-5541954

Dana.Benayoun@shi.org.il ✉

Channa.Pinchasi@shi.org.il ✉

...

שלוחת תל-אביב

מכתב פתיחה - אשר אלבו

רשימת ימי הלימודים בשלוחה

מערכת הלימודים

פירוט הקורסים

לומדים ולומדות יקרים

תחילת שנת הלימודים בתוכנית הייחודית של בית הספר להוראת תרבות ישראל של תוכנית בארי, היא הזדמנות נהדרת עבור כולנו להתחיל פעם נוספת מחדש. לנער את דפוסי החשיבה שקצת התקבעו, להתחדש בדרכי הוראה מפתיעות ומגוונות, לבחון מחדש אמונות ודעות ולצלול אל אוצרות העבר היהודי, תוך מבט ביקורתי שבוחן ובוחר לאמץ דברים שנשכחו ולערער על המובן מאליו כדי לחדש אותו מתוך מגע חי עם המקורות. אני מאחל לכולנו שנת לימודים חיה, תוססת ומעוררת.

אשר אלבו

מנהל שלוחת תל אביב

050-3133524

Asher.Albo@shi.org.il

הלימודים יתקיימו בבית עלמא, רח' שד"ל 6, תל אביב

< יום הלימודים מתחיל בשעה 09:15 ומסתיים בשעה 15:15

◀ ימי לימודים בשלוחת תל אביב, ימי ב'

מס' מפגש	תאריך לועזי	תאריך עברי	הערות
1	28.10.19	כ"ט תשרי	פתיחת שנת הלימודים
2	04.11.19	ו' חשון	
3	11.11.19	י"ג חשון	
4	18.11.19	כ' חשון	
5	25.11.19	כ"ז חשון	
6	02.12.19	ד' כסלו	
7	09.12.19	י"א כסלו	
8	16.12.19	י"ח כסלו	
9	23.12.19	כ"ה כסלו	
10	24.12.19	כ"ו כסלו	יום פתוח חנוכה - בירושלים
11	06.01.20	ט' טבת	
12	13.01.20	ט"ז טבת	
13	20.01.20	כ"ג טבת	
14	27.01.20	א' שבט	
15	03.02.20	ח' שבט	
#	10.02.20	ט"ו שבט	חופשת סמסטר - יום השלמה מקוון
16	17.02.20	כ"ב שבט	
17	24.02.20	כ"ט שבט	חופשת סמסטר
18	02.03.20	ו' אדר	
#	09.03.19	י"ג אדר	חופשת פורים
19	16.03.20	כ' אדר	
20	23.03.20	כ"ז אדר	
21	30.03.20	ה' ניסן	
22	31.03.20	ו' ניסן	יום פתוח פסח - בירושלים
#	06.04.20	י"ב ניסן	חופשת פסח
#	13.04.20	י"ט ניסן	חופשת פסח
23	20.04.20	כ"ו ניסן	
24	27.04.20	ג' אייר	
25	04.05.20	י' אייר	

	י"ז אייר	11.05.20	26
	כ"ד אייר	18.05.20	27
יום סיום	ב' סיון	25.05.20	28

◀ מערכת הלימודים - תל אביב שנה א'

◀ מחנך: ד"ר אשר אלבו

שעה	סמסטר א'	סמסטר ב'
9:15 – 8:45	ארוחת בוקר	
10:30 – 9:15	"לא בשמיים היא" – מבוא למשנה ולתלמוד	הסוגיה התלמודית כמכוננת תרבות של מחלוקת
	ד"ר חנה פנחסי	ד"ר חנה פנחסי
10:45 – 10:30	הפסקה	
11:55 – 10:45	מעשי אדם ומעשי אלוהים – על מקומו של אלוהים במקרא	לוח השנה העברי – על משמעותם של טקסים בימינו
	ד"ר רוני מגידוב	ד"ר רני יגר
12:05 – 11:55	הפסקה	
13:15 – 12:05	ספרות עברית כחוליה במדרש	יהדות ודמוקרטיה – מתחים והשלמה
	יעל גורי	ד"ר אריאל פיקאר
14:00 – 13:15	ארוחת צהרים	
15:15 – 14:00	מעגלי שייכות	חיים בחור סיפור – תוכנית הלימודים לכיתה ז'
	ד"ר אשר אלבו	ד"ר אשר אלבו

פירוט הקורסים - שנה א'

"לא בשמים היא" - קורס שנתי בתלמוד

// ד"ר חנה פנחסי

קורס שנתי במשנה ותלמוד יציע היכרות משמעותית עם ספרות חז"ל, ויעניק כלים להבנת שפתם ותרבותם הפרשנית, תוך התייחסות לרלוונטיות של הסוגיות הנדונות לישראל של היום.

הסמסטר הראשון יעסוק בהקניית כלים למפגש עם המשנה והתלמוד, ובהקשר ההיסטורי של אתגר עיצוב היהדות לאחר החורבן: התנאים, האמוראים, סביבתם התרבותית ואתגריהם. בהמשך ילמדו סוגיות מרכזיות העוסקות במתח בין ערכו של היחיד והעצמתו לבין האתגר והמחויבות לחיים בחברה.

הסמסטר השני יעסוק באתוס לימוד התורה ותרבות המחלוקת של חז"ל, באמצעות סוגיות העוסקות בגבולות הסמכות והפרשנות בבית המדרש של חכמים.

באמצעות סוגיות הלכתיות, נעסוק גם בשאלות של מוסר ואחריות קהילתית ובמתח בין הסתמכות על נס מול אקטיביות של האדם. לאורך הדרך תודגש הרלוונטיות של הסוגיות לחיינו, כאן ועכשיו בהקשר החינוכי, החברתי והאישי.

מעשי האדם ומעשי אלוהים - על מקומו של אלוהים במקרא // ד"ר רוני מגידוב

אלוהים הוא הדמות המרכזית בתנ"ך, ונזכר בו, בשמותיו השונים, מעל עשרת אלפים פעמים. עם זאת התנ"ך נכתב על בני אדם - פועלם, שאיפותיהם, הצלחותיהם וכישלונותיהם. מה היחס בין מעשה אלוהים למעשי בני אדם?

הקורס עוסק בדמותו של אלוהים בתנ"ך. בין הנושאים הנדונים: סיפור גן עדן - הבריאה האלוהית מושלמת?; הנוכחות האלוהית בחוק המקראי; משה ויהושע והיציאה ממרחב הניסים הגלויים; יונתן ושאול - האם ניתן להפעיל את אלוהים לטובתנו?; דוד, אחיתופל וחושי - האם אלוהים מפעיל בני אדם?; הדינמיות של דבר אלוהים והנביאים: מה הם אומרים מתי ולמה?; קהלת - כדאי לשמור על מרחק מאלוהים; איוב - אלוהים ושאלת הסבל; לאורך הקורס נשזור שיחה בשאלה: מה עושים עם אלוהים בשיעור תנ"ך בחינוך הממלכתי.

ספרות עברית כחוליה במדרש // יעל גורי

הספרות העברית צמחה מתוך מרד במסורת היהודית, אך בה בעת היא נושאת בחובה דיאלוג עמוק עם רבדים רבים שלה. בקורס נלמד כיצד הספרות העברית משקפת את היווצרות הזהות במתח בין המרד והיצירה החדשה, וכיצד מקדשת הספרות את החולין ומחלנת את הקדוש.

נעסוק במשוררות ובמשוררים העבריים הגדולים של המאה העשרים, אשר הניחו את המסד ליצירה יהודית מודרנית בה פיעמו ספק ושאלות קיומיות גדולות שסייעו בעיצוב זהות יהודית חדשה. כמו כן נלמד יצירה עכשווית, בשירה דתית, חילונית וכל מה שביניהן.

מעגלי שייכות // ד"ר אשר אלבו

במציאות חיינו ישנן דרכים רבות לביטוי הזהות היהודית, ומחלוקת עזה באשר לדרך בה הופך אדם חלק מהעם היהודי. במרכז הקורס תעמוד תפיסת 'מעגלי השייכות' הטוענת שישנן דרכים שונות להבניית זהות בתוך קהילה רחבה: זיכרון, משפחה, שפה וסמלים, אורחות חיים, ערכים והקשר לארץ.

תפיסה זו תשמש אותנו על מנת לבחון את הזהות היהודית שלנו בזמן ובמרחב בהם אנו חיים. הדיון בכל אחד ממעגלי השייכות ייעשה באמצעות מקורות מן התרבות היהודית והכללית מתקופת המקרא ועד ימינו, מתוך הבנה כי ארון הספרים היהודי ממשיך להתפתח וקיים בו דיאלוג בין התקופות השונות ובין תרבויות. הקורס מבוסס על ספר הלימוד "מעגלי שייכות" במהדורתו המחודשת.

לוח השנה העברי - על משמעותם של טקסים בימינו // ד"ר רני יגר

מטרת קורס זה להכיר באופן בלתי אמצעי את הטקסים והמסורות המבוססות על הספרות היהודית לדורותיה. נתייחס למטען המסורתי כנקודת מוצא רלוונטית לעיצובן של אלטרנטיבות שישקפו יהדות-ישראלית עכשווית. נלמד היבטים רעיוניים של החגים, נחוות טקסים שהתפתחו במרחבי התרבות הישראלית, בקהילות שונות ובחיייהם של פרטים.

נעסוק במתח בין הממד הפרטי והמשפחתי של חיי האדם לבין המרחב הציבורי והקהילתי, בין עולם ההגות והפילוסופיה לבין עולם המעשה והפרקטיקה, ובין השינויים המזומנים לאדם ע"י הטבע (עונות השנה, מלידה והבגרות ועד פטירה) לבין מבני תרבות כגון שפה, טקס ואומנות הטוענים את השינויים הללו במשמעות.

הקורס כולו יעמוד בסימן "נעשה ונשאל" - בשאיפה להיות מרחב לימודי ויצירתי פתוח שישרת את המחנכים העומדים בחזית יצירת הטקסים הישראליים.

בין הנושאים בקורס: הזמן החילוני וחילון הזמן, "לעשות את השבת", "מאי חנוכה", פסח - זיכרון, היסטוריה וזהות, ימי ציון ישראלים: יום השואה וההתכנסות, והבדלה בין יום הזיכרון ויום העצמאות.

יהדות ודמוקרטיה - מתחים והשלמה // ד"ר אריאל פיקאר

במציאות הישראלית בה מתערערות ההנחות הבסיסיות אודות ערכים דמוקרטיים, יציע הקורס לימוד מעמיק של מקורות מגוונים מהמסורת היהודית ומתורת המדינה וזכויות האדם.

הלומדים יכירו מושגים בסיסיים בדרכי הכתיבה של חז"ל ובתפיסותיהם (למשל עיקרון "אחרי רבים להטות"). הקריאה תתמקד בזכויות אדם, כאשר הטקסטים נבחנים לאור ערכי הדמוקרטיה ומרכיביה.

בין הנושאים בקורס: שוויון ערך האדם וחירותו, כבוד האדם, עקרון הכרעת הרוב, זכויות מיעוט, אי ציות, כור היתוך ורוב תרבותיות, סובלנות ופלורליזם, יחסי דת ומדינה במדינה יהודית.

חיים בתוך סיפור - תכנית הלימודים לכיתה ז' // ד"ר אשר אלבו

הקורס מלווה את תכנית הלימודים החדשה לכיתה ז' המבוססת על שני מוקדים: דמויות מופת ושנת בר-מצווה. בחלקו הראשון יעסוק הקורס בדמויות מרכזיות בתרבות ישראל מימי חז"ל

ועד העת החדשה, בהן גברים ונשים מתקופות שונות, מהקשרים היסטוריים מגוונים ובעלי זהויות המתוחות ביניהן. בקורס יוצעו דרכים לשיח רלוונטי בכיתה עם דמויות אלה על כוחותיהן ומורכבותן, מתוך מודעות להקשר ההיסטורי בו פעלו ולחשיבות שלהן בימינו.

חלקו השני של הקורס יוקדש להתמודדות חינוכית עם שנת בר-המצווה. בין היתר נלמד על טקסי התבגרות בכלל ועל האופן שבו התרבות היהודית סללה דרך להפוך מילד לבוגר יהודי. נעסוק במושג המצווה כסמל, כמעשה וכביטוי לחובת האדם, ולבסוף נעמיק בלימוד משמעות טקסי בר המצווה, הערכים הגלומים בהם ומרחב הבחירה שלנו בהקשר זה.

◀ מערכת הלימודים בשלוחת תל אביב - שנה ב'

◀ מחנך: יוחאי עדן

שעה	סמסטר א'	סמסטר ב'
9:15 – 8:45	ארוחת בוקר	
10:30 – 9:15	טקסיות ורוחניות במעגלי החיים	משנה ותיקון עולם - תוכנית לימודים חדשה לכיתה ח' יוחאי עדן
9:15 – 8:45	הפסקה	
11:55 – 10:45	על "אחרים" בספרות חז"ל (א)	על "אחרים" בספרות חז"ל (ב') ד"ר חנה פנחסי
12:05 – 11:55	הפסקה	
13:15 – 12:05	"את אחיי אנכי מבקש" - העמיות במסורת היהודית ובמציאות הישראלית ד"ר רננה רביצקי-פילזר	יהדות ישראלית - מבטים לשאלות היסוד ד"ר רני יגר
14:00 – 13:15	ארוחת צהרים	
15:15 – 14:00	מחשבת ישראל - פגישה ראשונה עם הגות יהודית יהודה טאובמן	יהדות ומודרנה, משבר וצמיחה ד"ר אריאל פיקאר

פירוט הקורסים - שנה ב'

טקסיות ורוחניות במעגלי החיים // יוחאי עדן

תרבות בכלל, והתרבות היהודית בפרט הן מערכות מורכבות של מסורות ותכנים שהתגבשו במרוצת הדורות באמצעות ארון הספרים לצד מערכת מופלאה של סמלים וטקסים במעגלי הזמן ובמעגלי החיים.

בקורס זה נבקש לחשוף את המשמעות הרוחנית והאנושית של טקסי החיים היהודיים מלידה ועד קץ החיים בדרך של לימוד והתנסות חווייתית. נשאל: מדוע אנו זקוקים לטקסים, ועל אילו צרכים עונים טקסים שונים? מהם הערכים אותם מבטאים הטקסים וכיצד הם משתנים?

לקורס שני צירים - 'מה' ו'איך' - המשולבים זה בזה; ב'מה' נעסוק במשמעות ובפרקטיקה של הטקסים בתרבות היהודית, וב'איך' נתנסה במתודה הדיאלוגית הבית-מדרשית ונלמד כיצד ליישמה בדיסציפלינות שונות בהוראה בכיתה.

על "אחרים" בספרות חז"ל - קורס שנתי // ד"ר חנה פנחסי

חז"ל עצבו במידה רבה את היחסים בתוך הקהילה ומחוץ לה, ומול הכרעותיהם נבחן שאלות חברתיות הנוגעות למוסר ושוויון. נתמקד ביחסים של חז"ל עם 'אחרים', בתנועה שלהם בין קבלה לדחייה, ברפלקסיה ובביקורת העצמית.

ה'אחרים' אודותיהם נלמד יהיו מי שממוקמים בשולי הקהילה ומחוץ לגבולותיה: נוכרי, אפיקורוס, עם הארץ והאביון. בהמשך נעמיק במתחים פנימיים בבית ובקהילה: מעמד האישה, גבולות כיבוד אב ואם, יחסי אחים המשקפים יחסים חברתיים, חובות הילדים וזכויותיהם.

ריבוי הקולות העולים מהמקורות הוא הזדמנות לברור חינוכי באשר ליחס לאחר במערכת החינוך ובקהילות מהן באים תלמידנו.

"את אחיי אנכי מבקש" - העמיות במסורת היהודית ובמציאות הישראלית // ד"ר רננה רביצקי-פילזר

עם הקמתה של מדינת ישראל והתבססותן של קהילות נפל דבר: בנוסף לקהילות היהודיות הפזורות ברחבי העולם, נוצר מרכז משמעותי חדש באדמת ארץ האבות. מאז אנו מתחבטים בשאלת היחס בין ישראל ויהדות העולם: מהו ערכו של קיום יהודי מחוץ לארץ ישראל? האם מייצגת מדינת ישראל את אזרחיה בלבד או את העם היהודי כולו? האם מוזמנים יהודי התפוצות להביע עמדות ולהחליט החלטות ביחס למדינת ישראל, ביתם הלאומי? במה שונה זהותם היהודית של יהודי התפוצות מזהותם של ילידי הארץ? מה הופך אותנו, בכל זאת, לעם אחד?

חלק משאלות אלו מלוות אותנו מראשית היותנו, אחרות התחדשו בעידן המודרני. אנו נעסוק בהן דרך מקורות מארון הספרים היהודי ונבחן האם וכיצד יכולה הספרות הקנונית לתרום לפיתוח זהות יהודית משוכללת כיום. במהלך הדיון נציף מתחים ומשברים הנוגעים ליחסי ישראל והתפוצה, נכיר תפיסות עולם יהודיות - תפוצתיות, נעמוד על דגמים שונים שהוצעו לשימור אחדות העם היהודי ופיתוח תודעת העמיות ונשאל את עצמנו מהם תפקידי המחנכים הבכירים בפיתוח תודעת עמיות יהודית.

מחשבת ישראל - פגישה ראשונה עם הגות יהודית // יהודה טאובמן

לאורך ימי הביניים התפלגה ההגות היהודית בין רציונליזם למיסטיקה ובין בדלנות למעורבות, והעמידה מודלים שונים של עיקרי יהודה ופרשנות הרלוונטיים עד היום. השבר של המודרנה והחילון הצמיחו זרמי מחשבה שבקשו לתת מענה למצב החדש.

הקורס יציע פגישות קצרות עם רגעיה הגדולים ומעוררי ההשראה של המחשבה היהודית, יעסוק במתחים הטעונים והפוריים בין אמונה לכפירה ויקשר בין העבר וההווה ובין המחלוקות של אז והשערים של ימינו.

בין השאר נעסוק ברבי יהודי הלוי וברמב"ם, נטעם מהזוהר ומקבלת האר"י, נכיר את ההגות המודרנית של הרפורמה, ונקרא בכתביהם של הוגים מרכזיים כגון הרב סולובייצ'יק, אברהם יהושע השל, מרדכי קפלן ועמנואל לוינס.

משנה ותיקון עולם - תוכנית לימודים חדשה לכיתה ח'

// יוחאי עדן

תיקון עולם הוא ערך יסודי של חיים יהודיים מימי קדם עד היום. בקורס נלמד משניות וסוגיות נבחרות מסדר נזיקין בהן מונחת התשתית של המשפט העברי ליחסים הראויים של אדם עם זולתו ושל ההסדרים החברתיים בקהילה. נעסוק בסוגיות תלמודיות המעמחות בין משפט לצדק ובין חוק למוסר. הקורס יציג כלים ללימוד עצמי של הוראת המשנה על פי תכנית הלימודים החדשה בתרבות יהודית ישראלית לכיתה ח'.

יהדות-ישראלית: מבטים לשאלות היסוד //

ד"ר רני יגר

מטרת הקורס לערוך היכרות עם קונפליקטים מכוננים בזהות היהודית-ישראלית תוך הבהרת עומק הוויכוח והצבעה על אפשרויות החיבור.

בין השאר נעסוק בפולמוס ברנר ואחד העם, ובשאלה של קודש וחול בתרבות הישראלית. ניגע באתגר המדינה ליהדות, בשבת כמקרה מבחן וביחסי ישראל והתפוצות: בין ניכור, שלילה וגעגוע.

הקורס יניח תשתית רעיונית רחבה להבנה של עימותים אלה בהקשרם ההיסטורי על-ידי קריאה במקורות הראשוניים ויבחן כיצד הם פועלים בחברה הישראלית היום ומעצבים אותה. המסע לעבר נועד כדי לחזור להווה מתוך הכרה שמהלך כזה חיוני לנו כמחנכים היוצרים מדי יום את המסגרת, התהליכים והתכנים שבתוכם מתהווה הזהות היהודית-ישראלית של הדור הבא.

יהדות ומודרנה משבר וצמיחה // ד"ר אריאל פיקאר

הקורס יעקוב אחר התגובות השונות של העם היהודי לאתגרי המודרנה, המשפיעות על הקיום היהודי עד היום הזה. קורס זה יעמוד על התמורות הגדולות הללו תוך עיון במקורות פילוסופיים ודתיים מן ההגות היהודית החל מראשית העת החדשה ועד ימינו. הבנת ההיסטוריה של הרעיונות ביחס שבין יהדות למודרניות תיתן בידי הלומדים מפתחות להבנת המציאות היהודית המורכבת בארץ ובתפוצות. בין הנושאים בקורס: הרפורמה והאורתודוקסיה, תגובת חכמים בארצות האסלם, תפיסותיה ההלכתיות של התנועה הקונסרבטיבית, הציונות כמענה למודרנה: אחד העם וביאליק, הרב קוק, יהדות בעידן פוסט מודרני.

...

שלוחת כומיאל

מכתב פתיחה – יעל קרואל

רשימת ימי הלימודים בשלוחה

מערכת הלימודים

פירוט הקורסים

ברוכים הבאים מורי ומורות מחזור ד' של שלוחת כרמיאל,

עם פתיחת השנה והמפגש עמכם, אני חושבת על הדברים של אברהם יהושע השל בספרו "אלהים מחפש את האדם":

"מה שאנו זקוקים לו יותר מכל דבר אחר אינו ספרי לימוד אלא אנשי לימוד. אישיותו של המורה היא-היא הטקסט שהתלמידים לומדים: הטקסט שלא ישכחו לעולם. אין הוא יכול להנחות את חניכו לארץ הבחירה, אם לא היה שם בעצמו. כשהוא שואל את עצמו: האם מקיים אני את מה שאני מלמד? האם מאמין אני במה שאני מוציא מפי? מן הדיון הוא שיהא בידו לענות בחיוב."

עוד רגע מתחיל מסענו המשותף, מסע של לימוד ומפגש בו נרחיב יחד דעת ולב. נצלול לעומקי ארון הספרים היהודי והישראלי, נתבונן פנימה במרכיבי הזהות האישית והלאומית שלנו, נִשִּׁיר מבט אל הזולת ונבחן את תפקידנו כמחנכים ומחנכות במדינת ישראל היהודית דמוקרטית.

מאחלת לכם לימוד פורה, חברותא מיטיבה ומסע משמעותי

שלכם,

יעל.

יעל קרואל

מנהלת שלוחת כרמיאל

054-4842937

yael.krueel@shi.org.il

עפרה טלמון אגוזי

מנהלנית שלוחת כרמיאל

052-5552749

Ofra.Egozi@shi.org.il

הלימודים מתקיימים בבית נעמת בכרמיאל, רחוב החבצלה 1.

◀ יום הלימודים מתחיל בשעה 09:00 ומסתיים בשעה 15:00

◀ ימי לימודים בשלוחת כרמיאל, ימי די

מס' מפגש	תאריך לועזי	תאריך עברי	הערות
1	23.10.19	כ"ד תשרי	פתיחת שנת הלימודים
2	30.10.19	א' חשוון	
3	06.11.19	ח' חשוון	
4	13.11.19	ט"ו חשוון	
5	20.11.19	כ"ב חשוון	
6	27.11.19	כ"ט חשוון	
7	04.12.19	ו' כסליו	
8	11.12.19	י"ג כסליו	
9	18.12.19	כ' כסליו	יום סיור
10	24.12.19	כ"ו כסליו	יום פתוח חנוכה – נסיעה משותפת למכון הרטמן בירושלים. זהו יום ג', ולמחרת אין לימודים
11	01.01.20	ד' טבת	
12	08.01.20	י"א טבת	
13	15.01.20	י"ח טבת	
14	22.01.20	כ"ה טבת	
15	29.01.20	ג' שבט	
16	05.02.20	י' שבט	סיום סמסטר א
17	12.02.20	י"ז שבט	חופשת סמסטר – משימה מקוונת להכנה בבית
18	19.02.20	כ"ד שבט	חחילת סמסטר ב
19	26.02.20	א' אדר	
20	04.03.20	ח' אדר	
#	11.03.20	ט"ו אדר	חופשת פורים
21	18.03.20	כ"ב אדר	
22	25.03.20	כ"ט אדר	
23	31.03.20	ו' ניסן	יום פתוח פסח – נסיעה משותפת למכון הרטמן בירושלים. זהו יום ג', ולמחרת אין לימודים
24	22.04.20	כ"ח ניסן	יום סיור
#	29.4.20	ה' אייר	יום העצמאות
25	06.05.20	י"ב אייר	

	י"ט אייר	13.05.20	26
	כ"ו אייר	20.05.20	27
יום סיום השנה	ד' סיון	27.05.20	28

< מערכת הלימודים - שלוחת כרמיאל

<< מחנכת: יעל קרואל

שעה	סמסטר א	סמסטר ב
9:00 – 8:30		ארוחת בוקר
10:15 – 9:00	"לא בשמיים היא" - מבוא למשנה ולתלמוד יעל קרואל	הסוגיה התלמודית כמכוננת תרבות של מחלוקת יעל קרואל
10:30 – 10:15		הפסקה
11:45 – 10:30	בין אלוהים לאדם - עיון מחודש במקרא יהודה טאובמן	מחשבת ישראל: קומות וחדרים - מחז"ל אל הגות ימי הביניים ד"ר אֶלֶון אדלשטיין
12:00 – 11:45		הפסקה
13:15 – 12:00	חג ומועד ונופל - חגים, מועדים והשיח הערכי ומוסרי שביניהם ארי אלון	ספרות עברית כמראה לנפש היהודית-ישראלית ד"ר רחל כורזים
13:45 – 13:15		ארוחת צהריים
15:00 – 13:45	חיים בחור סיפור - שיח פדגוגי על תכנית הלימודים לכיתות ד' יעל ליפשיץ	"את אחיי אנכי מבקש" - העמיות במסורת היהודית ובמציאות הישראלית סיגלית אור

פיוט המקורס

"לא בשמיים היא" - קורס שנתי בתלמוד // יעל קרואל

קורס שנתי במשנה ותלמוד יציע היכרות משמעותית עם ספרות חז"ל ויעניק כלים להבנת שפתם ותרבותם הפרשנית תוך התייחסות לרלוונטיות של הסוגיות הנדונות לישראל של היום.

הסמסטר הראשון יעסוק בהקניית כלים למפגש עם המשנה והתלמוד, ובהקשר ההיסטורי של אתגר עיצוב היהדות לאחר החורבן: התנאים, האמוראים, סביבתם התרבותית ואתגריהם. בהמשך ילמדו סוגיות מרכזיות העוסקות במתח בין ערכו של היחיד לבין האתגר והמחויבות לחיים בחברה.

הסמסטר השני יעסוק באתוס לימוד התורה ותרבות המחלוקת של חז"ל באמצעות סוגיות העוסקות בגבולות הסמכות והפרשנות בבית המדרש של חכמים.

עוד נעסוק בשאלות על מוסר ואחריות קהילתית ובמתח בין הסתמכות על נס מול אקטיביות האדם. לאורך הדרך תודגש הרלוונטיות של הסוגיות לחיינו בהקשר החינוכי, החברתי והאישי.

ספרות עברית כמראה לנפש היהודית-ישראלית // ד"ר רחל כורזים

הספרות העברית המתחדשת בארץ היא נדבך חדש בבנייתו של ארון הספרים היהודי. היא צמחה מתוך מרד במסורת היהודית אך בה בעת היא נושאת בחובה דיאלוג עמוק עם רבדים רבים שלה.

בקורס נלמד כיצד הספרות העברית משקפת את היווצרות הזהות במתח בין המרד והיצירה החדשה, וכיצד משתקפות בה סוגיות חברתיות וערכיות עמה מתמודדת החברה הישראלית.

בין אלוהים לאדם - עיון מחודש במקרא //

יהודה טאובמן

התורה, ובעקבותיה ספרי נביאים, מכוננים מערכת יחסים מורכבת ומרתקת בין אלוהים ואדם, שמשליכה גם על יחסי האדם וזולתו.

ברית ועימות, ציות ומאבק, מעורבות מול אדישות, כעס והשלמה: זהו מרחב היחסים שבין האל לאנושות ולאחר מכן בין האל לעמו, וזאת בנוסף לעניין העמוק של האל בצדק האנושי. אלה מהווים בסיס להבנת התיאולוגיה התנ"כית ותפיסת הצדק החברתי הגלומה בו. במהלך הקורס נתחקה אחר המהלך המתמשך בו האל בורא ושולט באמצעות שופטיו ונביאיו, ואחר-כך מתרחק מן העולם והאדם. נעסוק בהשלכות התהליך בו הופך האדם להיות אחראי לעוולות לשחיתות ואיך זה נוגע לנו בישראל של המאה ה-21.

בין הנושאים בקורס: שני סיפורי הבריאה - שני מודלים של יחסי אלוהים מול האדם; אלוהים ואברהם; אלוהים ומשה, גדול הנביאים; גדעון וספר שופטים; שמואל הנביא; שאול ושמאל, דוד ויונתן; עמוס וצדק חברתי; אליהו וירמיהו - הנביא כאופוזיציה לשלטון.

חג ומועד ונופל - חגים, מועדים והשיח הערכי

ומוסרי שביניהם // ארי אלון

מסורות החג והמועד שאנו מציינים במעגל השנה נשענות על מקורותינו העתיקים. מטרת קורס זה להכיר באופן בלתי אמצעי את הטקסים והמסורות המבוססות על הספרות

היהודית לדורותיה. נתייחס למטען המסורתי כנקודת מוצא רלוונטית לעיצובן של אלטרנטיבות שישקפו יהדות-ישראלית עכשווית. נלמד היבטים רעיוניים של החגים, נחוות טקסים שהתפתחו במרחבי התרבות הישראלית, בקהילות שונות ובחיייהם של פרטים.

במהלך הקורס נלמד לעומק את המקורות המזינים את המועדים, וזאת במקבץ חגים המקיימים ביניהם זיקות משמעותיות כגון: יום הזיכרון לרצח רבין בזיקה לסיפור גדליהו בן אחיקם והילולת רחל, חנוכה בזיקה ל'י בטבת וגם ט"ו בשבט בזיקה לט"ו באב. בכל מקבץ נלמד את המקורות המגוונים ונשאל כיצד משפיעה זיקה זו על האופן שבו אנו בוחרים לציין מועדים אלו כיום.

חיים בתוך סיפור - שיח פדגוגי על תוכנית הלימודים לכיתה ז' // יעל ליפשיץ

הקורס מלווה את תכנית הלימודים החדשה לכיתה ז' המבוססת על שלושה מוקדים: דמויות מופת, שנת בר-מצווה וחגי ישראל. בחלקו הראשון, יעסוק הקורס בדמויות מרכזיות בתרבות ישראל מימי חז"ל ועד העת החדשה. נתמודד עם השאלה כיצד לערוך הכרות משמעותית עם דמויות מופת באמצעות מקורות שונים כמו מעשי חכמים, ביוגרפיות, אגרות, יומנים וכד', ונציע דרכים לשיג ושיח של התלמידים עם דמויות אלה על כוחותיהן, מורכבותן, מתוך מודעות להקשר ההיסטורי בו פעלו, ולחשיבות שלהן בימינו. חלקו השני של הקורס יוקדש להתמודדות חינוכית עם שנת בר-המצווה. בין היתר, נלמד על טקסי התבגרות בכלל והאופן שבו התרבות היהודית בחרה לעצב בוגרת יהודיה. נעסוק במושג מצווה כסמל, כמעשה וביטוי לחובת האדם, ולבסוף נעמיק בלימוד משמעות טקסי בר המצווה, הערכים הגלומים בהם ומרחב הבחירה שלנו בהקשר זה. חלקו האחרון של הקורס יעסוק באחד מהחגים דרכי הוראתו: השבת, יום כיפור, ימי ספירת העומר ויום הזיכרון לרבינו. נציע הוראה רב תחומית מתוך ראיית הערכים הניצבים בלבו של כל חג.

מחשבת ישראל קומות וחדרים - מחז"ל אל הגות ימי הביניים // ד"ר אילון אדלשטיין

הקורס יציע פגישות קצרות עם רגעים הגדולים ומעוררי ההשראה של המחשבה היהודית: הגות ימי הביניים (רמב"ם, רבי יהודה הלוי, ספר הזוהר), עולמה של החסידות (הבעש"ט, ר' נחמן), הגות יהודית מודרנית (ברוך שפינוזה ומשה מנדלסון) ותרבות יהודית במדינת ישראל (ישעיהו ליבוביץ, דויד הרטמן).

נושאים שיידונו מתוך מפגשים אלה הם: אמונה ואתיקה אצל הרמב"ם, תפיסת הייחודיות היהודית אצל יהודה הלוי, תורת הסוד והחוויה הדתית בזוהר, הפסיכולוגיה הרוחנית בחסידות, המודרניות כחשיבה חדשה (שפינוזה) וכאתגר יהודי (מנדלסון), ומדינת ישראל כמציאות מאתגרת לחשיבה ולהוויה היהודית (ליבוביץ' והרטמן).

כל אחד מן הנושאים הנצחיים הללו ינוצל לשיחה אודות השאלות הקיומיות והערכיות הנוגעות לחייהם של המורים ותלמידיהם היום.

"את אחיי אנכי מבקש" - העמיות במסורת היהודית ובמציאות הישראלית // סיגלית אור

עם הקמתה של מדינת ישראל והתבססותן של קהילות נפל דבר: בנוסף לקהילות היהודיות הפזורות ברחבי העולם, נוצר מרכז משמעותי חדש באדמת ארץ האבות. מאז אנו מתחבטים בשאלת היחס בין ישראל ויהדות העולם: מהו ערכו של קיום יהודי מחוץ לארץ ישראל? האם מייצגת מדינת ישראל את אזרחיה בלבד או את העם היהודי כולו? האם מוזמנים יהודי התפוצות להביע עמדות ולהחליט החלטות ביחס למדינת ישראל, ביתם הלאומי? במה שונה זהותם היהודית של יהודי התפוצות מזהותם של ילידי הארץ? מה הופך אותנו, בכל זאת, לעם אחד?

חלק משאלות אלו מלוות אותנו מראשית היותנו, אחרות התחדשו בעידן המודרני. אנו נעסוק בהן דרך מקורות מארון הספרים היהודי ונבחן האם וכיצד יכולה הספרות הקנונית לתרום לפיתוח זהות יהודית משוכללת כיום. במהלך הדיון נציף מחכים ומשברים הנוגעים ליחסי ישראל והתפוצה, נכיר תפיסות עולם יהודיות - תפוצתיות, נעמוד על דגמים שונים שהוצעו לשימור אחדות העם היהודי ופיתוח תודעת העמיות ונשאל את עצמנו מהם תפקידי המחנכים הבכירים בפיתוח תודעת עמיות יהודית.

...

נהלי בית הספר

נוכחות:

1. על פי דרישות משרד החינוך יש להקפיד על נוכחות של לפחות 80 אחוז, כלומר היעדרות של עד שני מפגשים בכל סמסטר. היעדרות מעבר לכך לא תאפשר קבלת גמול.
2. בהתאם לדרישות משרד החינוך, באחריות הלומדים לחתום בכל שיעור ביומן הקורס בו הם משתתפים.

גמולי השתלמות:

כל משתלם יהיה זכאי לגמול על ידי משרד החינוך בהתאם לרפורמה אליה הוא שייך, בהתחשב בותק ובפרופיל ההעסקה שלו במשרד החינוך. הזכאות לגמול השתלמות מותנית בנוכחות סדירה, כאמור לעיל, ובהגשת עבודות על-פי הדרישות.

הלומדים יקבלו עם השלמת הלימודים והגשת העבודות תעודת הסמכה להוראת תרבות יהודית-ישראלית מטעם משרד החינוך. על-פי הנהלים החדשים של המשרד יוכלו המורים לקבל את הגמול לו הם זכאים רק בתום שנתיים של לימודים.

שכר לימוד:

על כל הלומדים לשלם דמי הרשמה עם הרשמתם ללימודים.

על המורים הזכאים להחזר שכר לימוד ממשרד החינוך למסור צ'קים דחויים על חשבון שכר לימוד בתחילת שנת הלימודים. כל שלווח תעדיכן באופן נפרד את המורים הלומדים במידע מסודר על סדרי התשלום ומועדי ההפקדה.

שאר הלומדים ישלמו את מלוא שכר הלימוד במהלך המפגשים הראשונים של שנת הלימודים

הגשת עבודות:

הלומדים להרחבת הסמכה יגישו לאורך השנה שתי עבודות בהיקף של כשבעה עמ' בקורסים המתאימים. עבודה אחת בסיום כל סמסטר. בחודש אוגוסט מועברים הנתונים למשרד החינוך לאחר השלמת תהליך בדיקת העבודות.

נושא העבודה המדויק ייבחר בתיאום עם מרצה השיעור שעליו בחרתם לכתוב. אופי העבודה, תוכנה וכו' יהיו בהתאם לדרישות הקורס.

העבודה תוגש מוקלדת (גופן דוד, גודל 12, רווח שורה וחצי), בקובץ מחשב ובגרסה מודפסת.

בכל עבודה יש לכלול חלק עיוני-תיאורטי של הצגת מקורות וניתוחם, וחלק פדגוגי-דידקטי הכולל רלוונטיות של הנושא לעשייה החינוכית ודרכי יישום בבית הספר (מערך שיעור, פעילות חינוכית בלתי פורמלית, מיזם חינוכי, וכד'). כמו כן יש לכתוב רפלקציה על הקורס ו/או הנושא מנקודת מבט אישית וחינוכית.

לעבודה יש לצרף חומרים רלוונטיים: מקורות או יצירות אומנות שנותחו בעבודה, דפי עבודה או דוגמאות לתוצרים של תלמידים, צילומים, וכיו"ב.

השתלמויות תש"ף

השתלמויות בארי לבתי הספר

תכנית בארי במכון שלום הרטמן מציעה לסגלי ההוראה בבתי הספר מגוון השתלמויות בית ספריות, במטרה לפתח שיח זהות יהודית-ישראלית פתוח ומכיל.

ההשתלמויות מיועדות לכלל חדר המורים, לצוותי הוראה להוראת תרבות יהודית ישראלית, למחנכים ולכל קבוצה נבחרת אחרת מסגל בית הספר.

השתלמויות המורים מכוונות להיכרות ולשכלול הוראת תוכניות הלימודים החדשות, לעבודה חינוכית על סוגיות של חזון ואקלים בית ספרי. ניתן להתאים את ההשתלמויות ללוח השנה היהודי כמו גם לסדר היום הבית-ספרי.

את ההשתלמויות מעבירים מיטב המנחים והמנחות של צוות תכנית בארי ובכל אחת מהן ניתן לשלב יום עיון במכון הרטמן בהשתתפות חוקרים ומרצים בכירים מטעם המכון. תכנית ההשתלמות הסופית תיבנה במשותף עם צוות בית הספר ובהתאמה לצרכיו הייחודיים.

לרשימת ההשתלמויות:

<http://beeri.hartman.org.il>

למידע נוסף:

דנה בניון

02-5675365

beeri@shi.org.il

...
תש"ף
2019-20

תוכנית בארי ובית הספר להוראת תרבות ישראל מודים לשותפי התוכנית:

משרד החינוך, אגף מורשת

קרן אדוארד פוין

קרן אלן סליפקה

קרן גלברט

קרן דניאל

קרן עזריאלי

קרן ראסל ברי

התוכנית מאושרת על ידי משרד החינוך להענקת
הרחבת הסמכה בתרבות יהודית-ישראלית.

בארי BE'ERI
מכון SHALOM HARTMAN
שלום הרטמן INSTITUTE